

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Lysá nad Labem

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Lysá nad Labem leží ve Středočeském kraji severovýchodně od Prahy a tvoří 1 z 26ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 9 obcí, což je nejnižší počet za celý kraj;
- v dotčeném území žije celkem 23.427 obyvatel (což je 6. nejmenší hodnota kraje), z toho 8.988 v jádrovém městě;
- rozlohou 121 km² je 2. nejmenší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP ve Středočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Lysá n. Labem	9	23 427	8 988	121
Brandýs n. Labem-Stará Boleslav	58	95 579	17 503	378
Český Brod	24	19 545	6 839	185
Kralupy n. Vltavou	18	30 399	17 855	131
Neratovice	12	30 605	16 415	113
Nymburk	39	39 178	14 871	355
Průměr za kraj	44	49 685	17 673	424

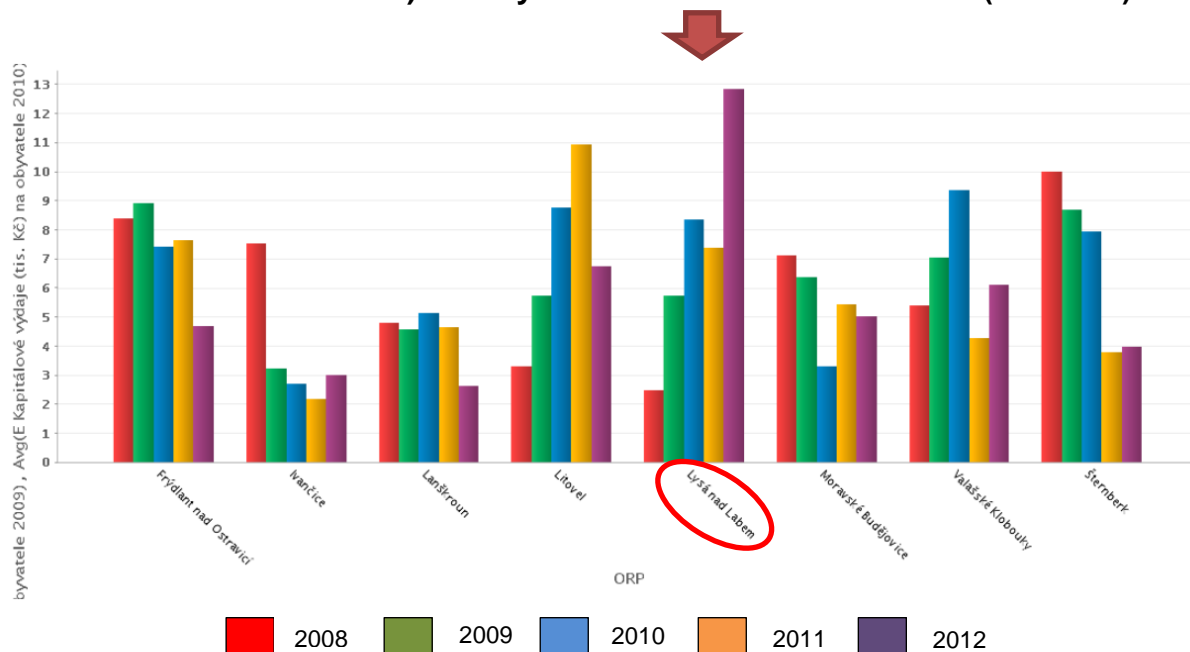
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Středočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 22.800 až 24.200 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Frýdlant n. Ostravicí, Ivančice, Lanškroun, Litovel, Moravské Budějovice, Valašské Klobouky);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 9 až 10 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Kopřivnice, Kravaře, Kuřim, Odry, Otrokovice, Rožnov p. Radhoštěm, Tanvald, Uničov);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 8.700 až 9.300 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Dobříš, Hořice, Lovosice, Milevsko, Nová Paka, Polička, Přebuz, Tišnov).

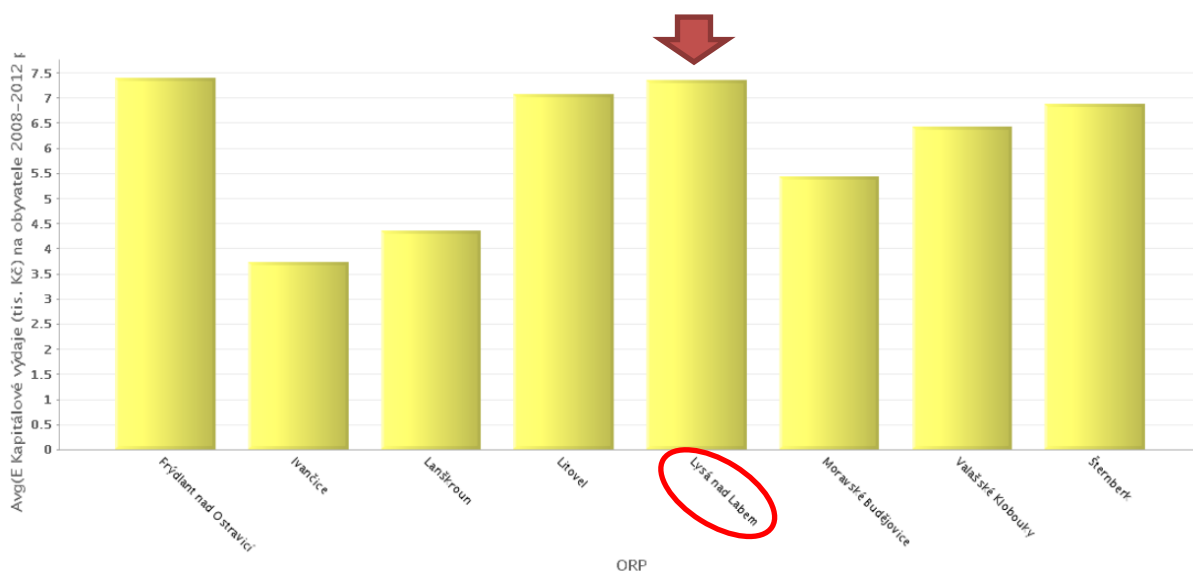
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Lysá nad Labem blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, u SO ORP Lysá nad Labem zaznamenaly tyto výdaje dynamický vzrůst. Z nejnižší hodnoty za sledované obvody v r. 2008 (2,46 tis. Kč/obyv.) stouply až na nejvyšší hodnotu mezi všemi (12,8 tis. Kč/obyv. v r. 2012). Růst byl přitom pravidelný, víceméně každoroční a opravdu zásadní – o 80%. Průměrná výše kapitálových výdajů na obyvatele pak činí 7,34 tis. Kč/obyv., což je 2. nejvyšší ve srovnávané skupině.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.800 – 24.200) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

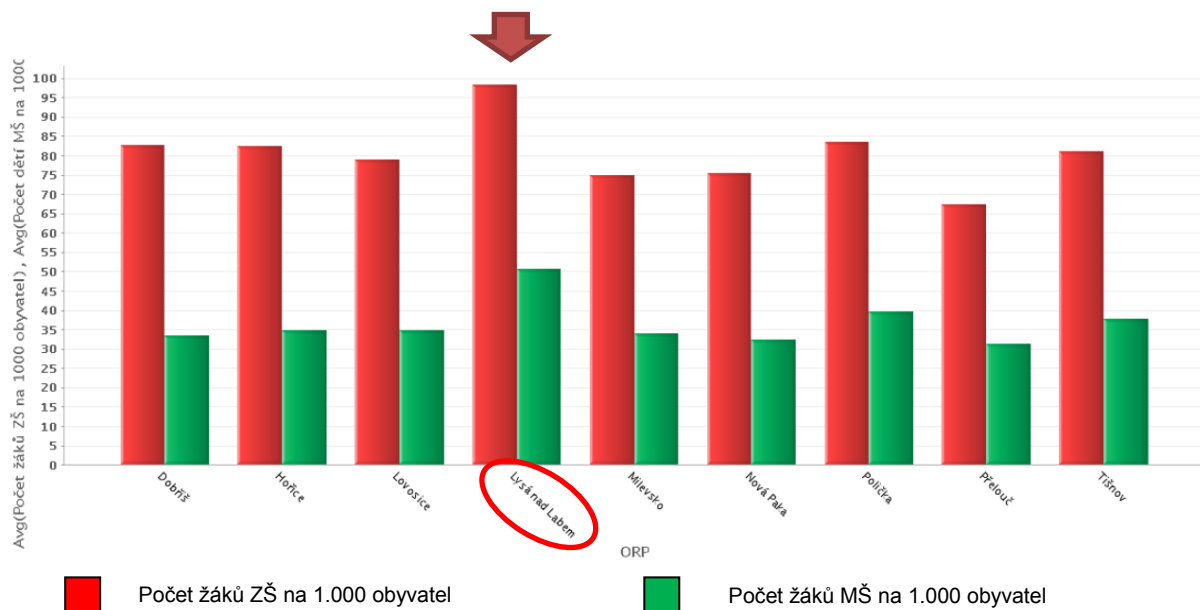
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22.800 – 24.200) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

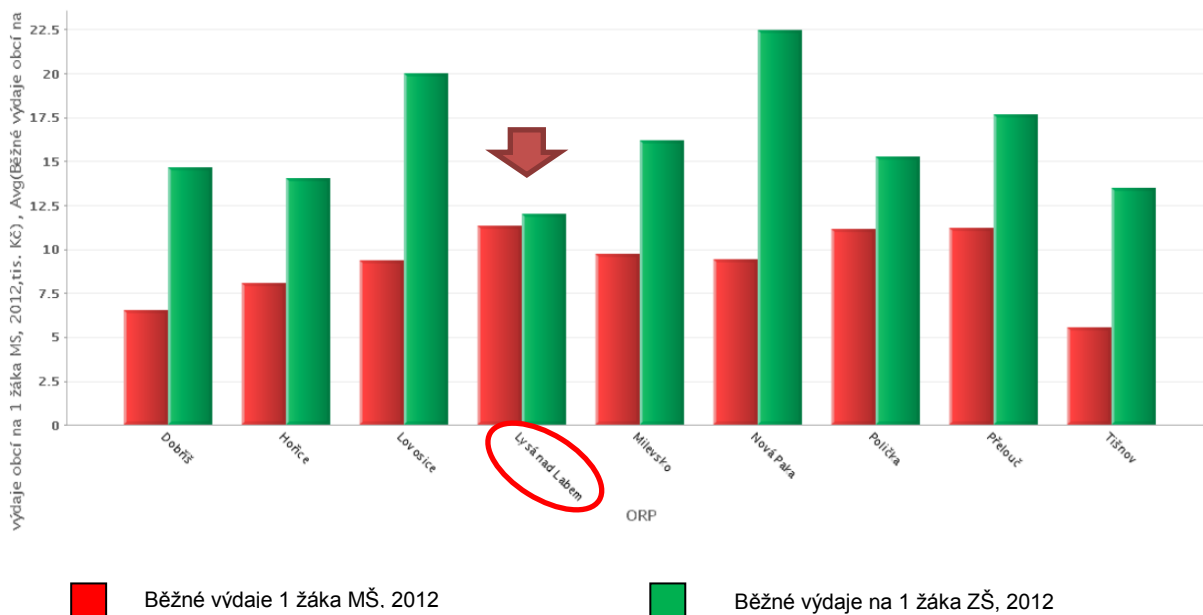
3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Lysá nad Labem porovnání **počtu žáků ZŠ a MŠ** a výdajů na ně. Lyský obvod má nejvyšší počet žáků ZŠ (98,4) a MŠ (50,7) na 1.000 obyvatel mezi srovnávanou skupinou obvodů (dle kritéria velikosti jádrové obce). Úroveň **běžných a kapitálových výdajů na žáky** je přitom následující: běžné výdaje na žáka MŠ jsou nejvyšší (11,3 tis. Kč), na žáka ZŠ naopak nejnižší (ca 12 tis. Kč.). Kapitálové výdaje jsou pak zdaleka nejvyšší mezi sledovanými obvody: 28,4 tis. Kč na žáka MŠ a ca 40 tis. Kč. na žáka ZŠ. Obdobné výsledky vykazuje SO ORP Lysá n. Labem i např. v krajském porovnání nebo mezi obvody s obdobným počtem obyvatel.

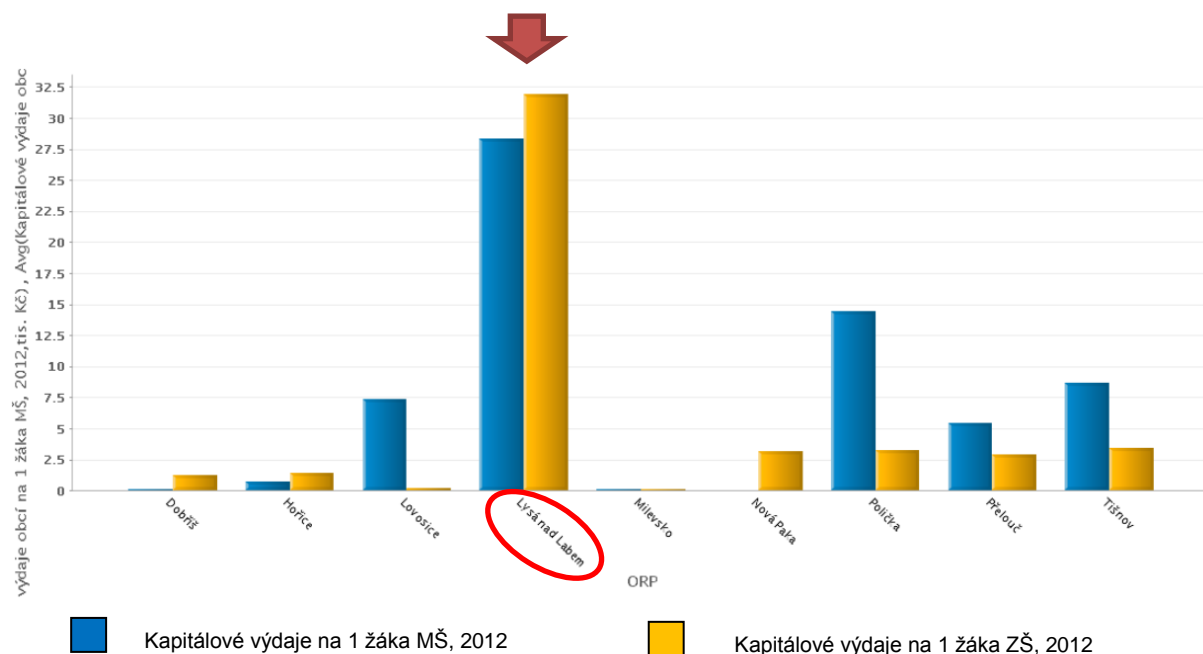
Obrázek 3: Počet žáků MŠ/ZŠ na 1.000 obyvatel (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyv.; průměr za období 2008 – 2012)

Obrázek 4: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyvj.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

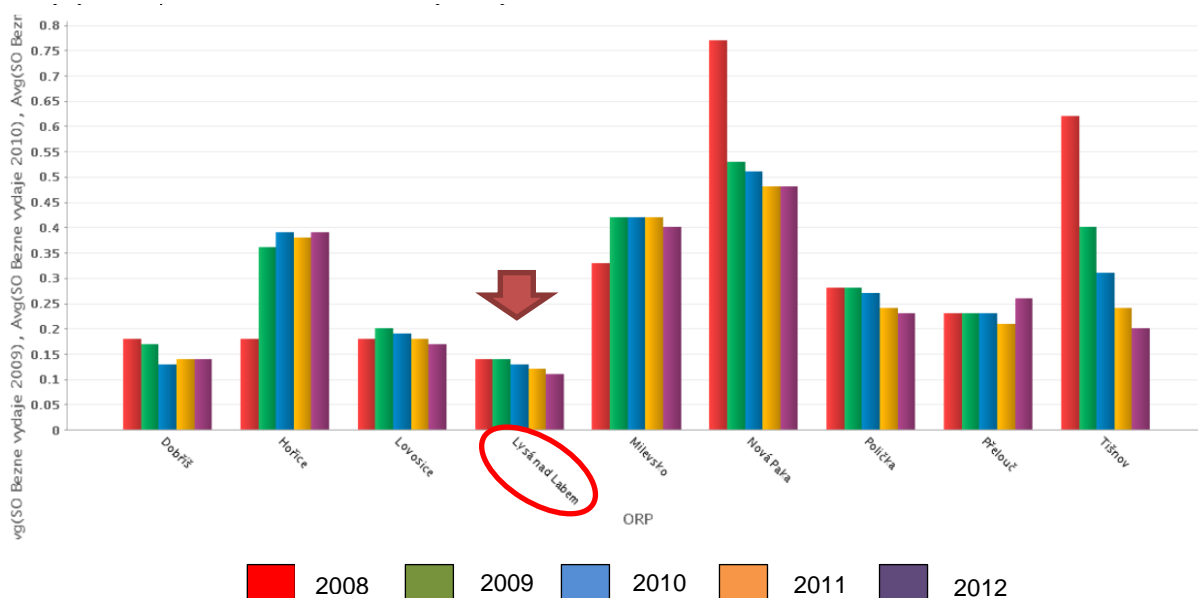
Obrázek 5: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyvj.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

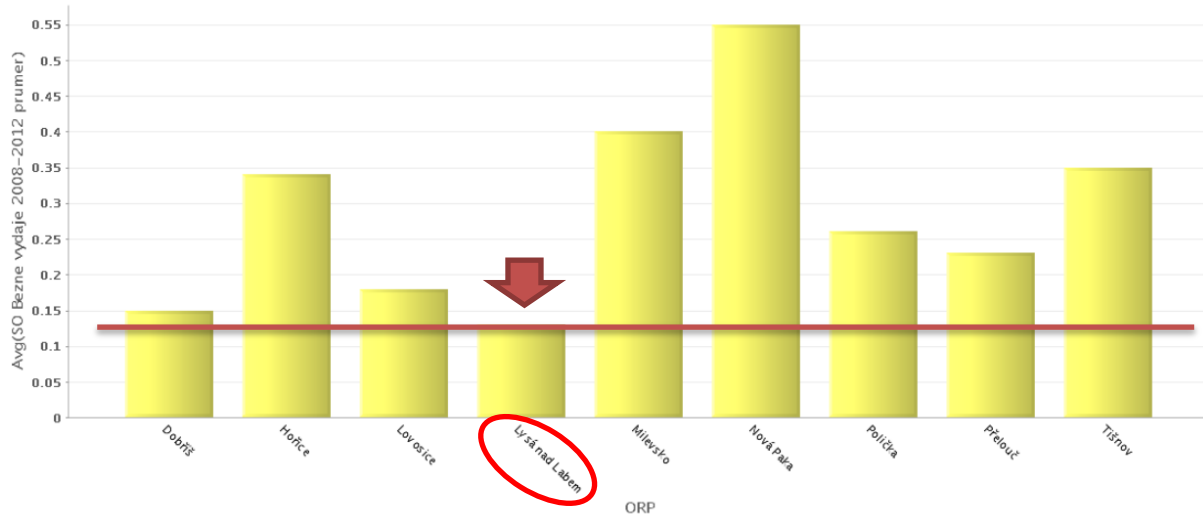
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Lysá nad Labem dosahuje v celém sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP (dle kritéria velikosti jádrové obce) nejnižších hodnot, a to v průměru pouze 130,- Kč/obyv./rok. Jejich výše má navíc i když malou, přesto zřejmou a pravidelnou klesající tendenci. Situaci znázorňují obrázky č. 6 a 7. Také je vhodné ještě doplnit výši **kapitálových výdajů** na sociální služby, které byly po celou dobu nulové, což ukazuje v rozmezí 2008-2012 na absenci investičních akcí. Viz obr. č. 8.

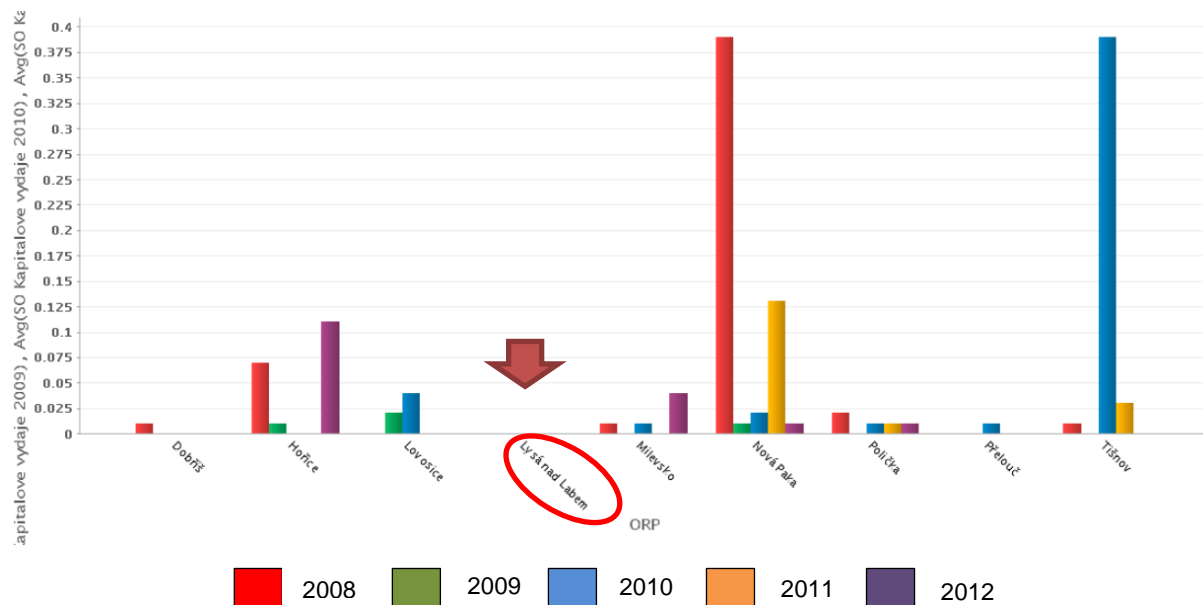
Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyvl.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyvl./rok)

Obrázek 8: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 8.700 – 9.300 obyvl.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyvl./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Lysá nad Labem	
základní charakteristika	<p>ve Středočeském kraji je správní obvod ORP Lysá n. Labem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obcí nejmenší • rozlohou 2. nejmenší • z hlediska počtu obyvatel se také řadí mezi malé obvody v kraji
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dynamicky rostoucí kapitálové výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoký počet žáků MŠ/ZŠ na 1.000 obyvatel • vysoké kapitálové výdaje na žáky ZŠ a MŠ
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad